

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

September 2013

Center for Kliniske Retningslinjer - Clearinghouse

Efter en konsensuskonference om sygeplejefaglige kliniske retningslinjer, som Dokumentationsrådet under Dansk Sygeplejerselskab (DASYS) afholdt i september måned 2005, stod det klart, at der savnes national koordination af udvikling, kvalitetsvurdering, og en entydig og let adgang til godkendte kliniske retningslinjer. Der var enighed om at der var behov for oprettelse af et dansk Clearinghouse.

I forbindelse med DASYS's dokumentationskonference i 2006 blev en undersøgelse af danske kliniske retningslinjer præsenteret. Kun 3-5 % af eksisterende kliniske retningslinjer levede op til international standard. De øvrige eksisterende kliniske retningslinjer var, ligesom i andre lande kendetegnet ved:

- At være af varierende kvalitet
- At være baseret på begrænset evidens
- I for ringe grad at blive publiceret
- At indeholde forskellige handlingsanvisninger ift. til samme problemfelt
- Ikke at være kvalitetsvurderet

En klinisk retningslinje defineres som "systematisk udarbejdede udsagn, der kan bruges af fagpersoner og patienter, når de skal træffe beslutning om passende og korrekt sundhedsfaglig ydelse i specifikke kliniske situationer" (www.kliniskeretningslinjer.dk); Retningslinjens anbefalinger vil derfor have stor betydning for den kvalitet, patienten tilbydes.

Udarbejdelse af en klinisk retningslinje er et omfattende arbejde, der kræver faglig og videnskabelig kompetence, systematik og metodekendskab. Det var således påkrævet, at der blev iværksat initiativer, der kunne øge kvaliteten af de kliniske retningslinjer sundhedsvæsenet baserede sine ydelser på. Ligeledes var der behov for at samle kræfterne til udvikling af retningslinjer og understøtte den nationale udbredelse af kliniske retningslinjer af høj kvalitet.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

Placering af Center for Kliniske Retningslinjer - Clearinghouse

Center for Kliniske Retningslinjer - Clearinghouse skal være placeret fysisk ved et sundhedsvidenskabeligt fakultet ved et dansk universitet. Med denne placering og etablering af et Videnskabeligt Råd opfyldes kravene om en akademisk og uafhængig instans. Endvidere er der potentiale for identifikation af nye forskningsområder og der vil blive igangsat forsknings- og ph.d.-forløb med relevans for udarbejdelse af kliniske retningslinjer og deres anvendelse i praksis.

Formål med Center for Kliniske Retningslinjer

- At kvalitetsvurdere kliniske retningslinjer fagligt & metodisk
- At oprette og vedligeholde en hjemmeside og base af godkendte kliniske retningslinjer
- At indgå i et nationalt og internationalt samarbejde om udvikling af kliniske retningslinjer
- At udpege områder for en fremtidig forskningsindsats
- At iværksætte og indgå i forskningsaktiviteter på nationalt og internationalt niveau
- At iværksætte og indgå i undervisningsaktiviteter med henblik på at styrke kvaliteten og udviklingen af kliniske retningslinjer
- At formidle viden om CfKR's eksisterende kliniske retningslinjer

Center for Kliniske Retningslinjer – Clearinghouse er således en institution, der samler, organiserer, filtrerer og vurderer viden og information, der er produceret af andre. Målet er at fastslå, hvad der kan regnes for sikker, kvalificeret viden til brug for politiske beslutningstagere, forskere, udviklere og praktikere. Centret lægger sig ikke fast på en snæver opfattelse af, hvad der kvalificeres som evidens, men inddrager evidens udviklet ved hjælp af alle anerkendte forskningsmetoder.

Til brug for kvalitetsvurdering af kliniske retningslinjer anvendes AGREE-instrumentet.

Organisation

Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer(CfKR) er ansvarlig for den overordnede drift af Centret – se kommissorium for Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer. Endvidere er der nedsat et videnskabeligt råd, der rådgiver Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer i metodiske spørgsmål – se kommissorium for Videnskabeligt Råd.

Sekretariatet står for den daglige drift af Centret. Sekretariatet ledes af en professor – se beskrivelse af sekretariatets funktion.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

Finansiering og økonomi

Center for Kliniske Retningslinjer ejes af DASYS, men har selvstændig økonomi. Ifølge regler fra SKAT må CfKR ikke generere overskud til en ejer, derfor skal et overskud gå tilbage til medlemmerne i form af tiltag, der øger kvaliteten af kliniske retningslinjer for praksis. Endvidere skal der altid være midler, der kan dække de forpligtelser og aftaler der indgås. Indtægter stammer fra medlemsbidrag, indtægter fra undervisning og andet. Medlemmer er hospitaler, psykiatrien, kommuner og professionshøjskoler.

Regnskab og budget fremlægges og godkendes på DASYS' årlige repræsentantskabsmøde. Lederen for CfKR er ansvarlig for regnskab og budgetoverholdelse. Rådet for CfKR er ansvarlig for at mål og planlagte aktiviteter fastlægges og udvikles i overensstemmelse med CfKR's budget.

Der foreligger en samarbejdsaftale med det universitet som CfKR er tilknyttet og en ansættelsesaftale mellem DASYS og lederen for CFKR.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

Råd for Center for Kliniske Retningslinjer

Rådet har det overordnede ansvar for at centret lever op til de overordnede mål, herunder at overholde aftaler med eksterne parter, at sikre at den nødvendige økonomi er til stede, at nedsætte det videnskabelige råd, at godkende endelig skabelon til udarbejdelse af kliniske retningslinjer og at sikre fortsat udvikling af centrets aktiviteter. Endelig skal rådet bidrage til, at centrets aktiviteter integreres i øvrige nationale initiativer og at centrets aktiviteter udvikles i tæt samarbejde med andre fagprofessioner.

DASYS har nedsat et råd der er sammensat på følgende måde:

- Formand for rådet (udpeget af DASYS)
- Næstformand (formand for DASYS)
- Op til 5 medlemmer udpeget blandt chefsygeplejersker/sygeplejedirektører således at, der er repræsentanter fra alle regioner
- 2-3 medlemmer udpeget fra uddannelsesinstitutioner
- 1 medlem indstillet af Sundhedsstyrelsen (observatør)
- 1 medlem indstillet af Kommunernes Landsforening
- Formanden for det videnskabelige råd
- 1 medlem med særlige specificerede kompetencer kan udpeges i kortere eller længere perioder af rådet for CfKR.

Rådet mødes 2 gange årligt, eller når det synes nødvendigt. Mødested aftales fra gang til gang.

Lederen af CfKR deltager i møderne og forbereder dagsordenen i samarbejde med formanden for Rådet for CfKR. CfKR's sekretariat udsender dagsordenen og er referent ved møderne. Der afholdes et møde forår og et møde efterår. Dagsordenen udsendes senest tre uger før et planlagt møde.

Rådet er beslutningsdygtigt, hvis der deltager minimum 50 % af rådsmedlemmerne i et møde.

Medlemmerne – udover formand og næstformand - udpeges af Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer for 2 år og kan maksimalt være udpeget i 6 år.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

Det Videnskabelige Råd

Center for Kliniske Retningslinjer – Clearinghouse er en institution, der samler, organiserer, filtrerer og vurderer viden og information, der er produceret af andre. Målet er at fastslå, hvad der kan regnes for sikker, kvalificeret viden til brug for politiske beslutningstagere, forskere, udviklere og praktikere. Centret lægger sig ikke fast på en snæver opfattelse af, hvad der kvalificeres som evidens, men inddrager evidens udviklet ved hjælp af alle anerkendte forskningsmetoder.

Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer nedsætter et videnskabeligt råd. Medlemmer af rådet skal minimum have en ph.d.-grad eller kunne dokumentere tilsvarende videnskabelig kompetence som publicering af et betydeligt antal anerkendte artikler.

Rådsmedlemmerne skal samlet have følgende kompetencer:

- Klinisk forskningserfaring
- Erfaring med at udarbejde af kliniske retningslinjer og udvælgelse af indikatorer
- Erfaring med kvalitetsudvikling
- Erfaring med implementering af tiltag i klinisk praksis
- Erfaring med udarbejdelse af systematiske reviews baseret på både kvantitative, kvalitative og mixed-method studier
- Erfaring med statistiske metoder

Rådet består af op til 10 medlemmer:

- Formanden for det videnskabelige råd: Formanden for Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer og Dekanen for det Sundhedsvidenskabelige Fakultet vælger i fællesskab en formand for det Videnskabelige råd
- Sekretariatets leder
- Øvrige udpeges således at kravene til rådets kompetencer bliver tilgode-set
- Mindst 3 rådsmedlemmer skal være uddannede sygeplejersker.

Medlemmerne udpeges af Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer for 2 år og kan maksimalt være udpeget i 6 år. Mødehyppighed forventes at være 2-3 gange årligt. Rejseudgifter afholdes af de enkelte institutioner.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

Videnskabeligt råd rådgiver Råd for Center for Kliniske Retningslinjer i forhold til metodiske og forskningsmæssige problemstillinger. Formålet er at sikre en rådgivning, der er baseret på bred forskningsmæssig ekspertise og er uvilddig i forhold til organisationer og interesser.

Videnskabeligt råd udtaler sig om:

- Procedurer ved bedømmelse og godkendelse af kliniske retningslinjer
- Kvalifikationskrav til bedømmere og metode til vurdering af bedømmernes faglige niveau
- Skabelon og manual til udformning og udarbejdelse af kliniske retningslinjer
- Samt øvrige projekter der er relevante for rådet.

Videnskabeligt råd arbejder endvidere med:

- At påpege fremtidige forsknings og udviklingsområder relevant for centrets arbejde
- At tage initiativ til formidling om relevante metodiske problemstillinger
- At integrere viden fra kvantitativ og kvalitativ forskning i udarbejdelse af kliniske retningslinjer

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

Sekretariat for Center for Kliniske Retningslinjer

Sekretariatet for Center for Kliniske Retningslinjer ledes af en professor/lektor, der er ansat ved et sundhedsvidenskabeligt fakultet ved et dansk universitet. Samarbejdsaftale foreligger.

Sekretariatets leder ansættes af DASYS og refererer vedrørende det daglige arbejde til formanden for Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer. Lederen af sekretariatet har ansvaret for fagligt indhold, niveau og procedure vedrørende godkendelse af de kliniske retningslinjer. Endvidere er sekretariatets leder ansvarlig for at CfKR opfylder målene vedtaget af rådet for CfKR samt budget- og personaleansvarlig. Funktionsbeskrivelse foreligger.

Derudover ansættes øvrigt personale i forhold til igangværende aktiviteter og økonomi.

Sekretariatets opgaver:

- Varetage almindelige sekretærfunktioner for Videnskabeligt Råd og Råd for Center for Kliniske Retningslinjer.
- Hovedopgaven er at sikre faglig og metodisk intern og ekstern bedømmelse af indkomne kliniske retningslinjer, hvorefter sekretariatet godkender de kliniske retningslinjer.
- Ansvar for formidling af godkendte kliniske retningslinjer og forskningsresultater i tilknytning hertil, til relevante brugere og forskningsmiljøer. Dette skal ske ved eksempelvis oprettelse af en database med godkendte kliniske retningslinjer med adgang via hjemmesiden.
- Opdatere kliniske retningslinjer og markering af forældede kliniske retningslinjer.
- Tilrettelægge og afholde konferencer.
- Udvikle og gennemføre kurser, der i vides mulig omfang er meritgivende.
- Identificere nye forskningsfelter i relation til kliniske retningslinjer og initierer forskning. Det kan dreje sig om testning af kliniske retningslinjer i praksis, metoder til implementering af kliniske retningslinjer og udvikling og afprøvning af kliniske indikatorer for kvalitet.
- Tage initiativ til og deltager i relevante projekter med henblik på udvikling af metoder og redskaber i relation til udformning, udarbejdelse og vurdering af kliniske retningslinjer og til udarbejdelse af metaanalyser og systematiske reviews på specifikke områder.
- Der kan etableres ph.d.-studier med udgangspunkt i formål for Center for Kliniske Retningslinjer. Ved etablering af ph.d.-forløb skal der indgås aftale om omfang og karakter af den ph.d.-studerendes bidrag til CfKR's aktiviteter under studiet.
- Tage initiativ til nationalt og internationalt samarbejde.